

ábhair

Cad as a bhfuil sé déanta?

Súil thapa ar an gceacht

Tosaigh trí spúnóg mhiotail amháin a thaispeáint agus a fhiafraí cad as a bhfuil sí déanta. Léirigh an focal ábhar le timthriall iomlán 'tabhair faoi deara agus ainmnigh' ar bhloc adhmaid, ansin déan babhta gasta 'mothaigh agus ainmnigh' le samplaí de phlaisteach, de mhiotal, de pháipéar agus d'fhabraic. Cuardaíonn na daltaí an seomra ranga in dhá bhabhta ghearra (adhmaid nó plaisteach ar dtús, ansin mhiotal, páipéar nó fabraic) agus tugann gach duine acu an rud is fearr leis a d'aimsigh sé chuig tráidire comhroinnte. Críochnaigh le comhrá 'taispeáin agus ainmnigh' faoin tráidire agus faoi dhoras an tseomra ranga, le féachaint amháin.

Cuspóirí foghlama

- Adhmaid, plaisteach, mhiotal, páipéar nó fabraic a mhothú agus a ainmniú ar ghnáthrudáí an tseomra ranga
- An rud is fearr leo a d'aimsigh siad a thabhairt chuig tráidire comhroinnte agus a rá cad as a bhfuil sé déanta

Roimh an gcloigín – ullmhúchán

An lá roimh ré, bailigh cúig shampla agus coinneigh as radharc iad: bloc adhmaid, cupán nó clúdach plaisteach, spúnóg mhiotail, blúire páipéir, blúire fabraice nó blúire de gheansaí. Glan bord íseal i lár an tseomra don tráidire comhroinnte agus bíodh gloiní formhéadúcháin téagartha réidh. Marcáil teorainneacha an chuardaigh sa seomra ranga; fanann cófraí an mhúinteora dúnta.

Ábhair

Mír	Líon	Do gach	Foinse	Ionadach saor
rudaí samplacha do léiriú an mhúinteora (bloc adhmaid, cupán plaisteach, spúnóg mhiotail, blúire páipéir, cearnóg fabraice)	1	rang	seomra ranga	cúig ghnáthrud ar bith ón seomra ranga atá déanta as ábhair éagsúla
tráidire bailiúcháin nó ciseán éadomhain	1	rang	seomra ranga	clúdach bosca cairtchláir nó pláta mór
lipéid ghreamaitheacha	10	rang	seomra ranga	blúirí beaga páipéir agus téip
gloine formhéadúcháin mhór thoirtiúil	1	grúpa	trealamh na scoile	féachaint go géar leis na súile amháin

Pointe sábháilteachta

Teagmháil bhog amháin; dada in aice le béal aon duine; na gloiní formhéadúcháin a choinneáil le dhá lámh; siúl, gan rith; fanacht taobh istigh den seomra agus gan dreapadh ar an troscán.

Céimeanna teagaisc

- **Ag Tosú:** Ná taispeáin ach an spúnóg. Fiafraigh: Cad as a bhfuil sé seo déanta, meas sibh? Glac go croíúil le gach tomhas. Coinnigh na cúig shampla in aice leat ach i bhfolach, ionas go bhfanfaidh an aird ar an aon rud amháin.
- **Féach agus Déan Iontas:** Fanann na páistí ina suí. Léirigh timthriall iomlán amháin leis an mbloc adhmaid: N'fheadar... Tugaim faoi deara go bhfuil sé crua agus mín... Is dóigh liom gur adhmaid é. Ansin coinnigh suas gach ceann de na ceithre cinn eile ar feadh 10–15 soicind, ag ainmniú an ábhair agus ag tabhairt leid amháin faoin mothú. Ná tabhair na rudaí timpeall fós.
- **Cuardach Ábhar:** Taispeáin an tráidire comhroinnte agus na teorainneacha. Reáchtáil dhá bhabhta de ~6 nóiméad: adhmaid nó plaisteach ar dtús, ansin stophtar go léir agus ainmnítear le chéile; ansin miotal, páipéar nó fabraic, le gach páiste ag coinneáil an ruda is fearr leis. Siúil timpeall ag fiafraí: Cén mothú atá air? Cad as a bhfuil sé déanta?
- **Roinn na Rudaí a d'Aimsíomar:** Bailigh na rudaí de réir ábhair (an t-adhmaid go léir ar dtús, ansin plaisteach, miotal, páipéar, fabraic) ionas go dtaispeánfaidh an tráidire grúpaí. Iarr ar 6–8 bpáiste an rud agus a ábhar a ainmniú go hiomlán; don chuid eile, díríonn an páiste méar air agus ainmníonn tusa os ard é. Cuir ábhair den chineál céanna le chéile de réir mar a thagann na rudaí.
- **Féach ar ár dTráidire:** Comhrá gearr béil chun ciall a bhaint as, agus sin amháin: gan aon scríbhneoireacht. Taispeáin le chéile: Cá bhfuil adhmaid? Plaisteach? Miotal? Páipéar? Fabraic? Ansin fiafraigh cad as a bhfuil doras an tseomra ranga déanta. Fan leis an ainmniú; déan meangadh agus athdhéan an chaint má thugann páiste smaoineamh faoin úsáid a bhaintear as rud.
- **Glanadh Suas:** Cuir gach rud a aimsíodh ar ais, agus comhair na gloiní formhéadúcháin ar ais isteach. Agus na páistí ag dul i líne, iarr ar bheirt nó triúr méar a dhíriú ar rud éigin sa seomra agus a ábhar a rá leat i gcogar.

Cad ba cheart a fheiceáil

Ainmníonn formhór na Naíonán Sóisearach adhmaid agus plaisteach go muiníneach ón mothú agus ón gcuma. Is minic a bhíonn leid ag teastáil le haghaidh miotail agus fabraice (fionnuar agus lonrach; bog cosúil le héadaí). Bí ag súil go ndéarfadh cuid acu ainm an ruda nó tréith de in ionad an ábhair: athdhéan an chaint leis an bhfocal don ábhar. Is ionann rath agus méar a dhíriú ar rud a aimsíodh nó ar an doras agus ceann de chúig ábhar an lae inniu a rá.

Míthuiscintí agus idirghabhálacha

- **Deir páiste go bhfuil sé crua nó dearg seachas an t-ábhar a ainmniú.** — Mol an rud a thug sé faoi deara, ansin athdhéan: Sea, mothaíonn sé crua. Is é miotal an t-ábhar as a bhfuil sé déanta. Ceangail an leid mothaithe le hainm an ábhair arís agus an sampla i do lámh.
- **Deir páiste gur spúnóg í nuair a fhiafraítear de cad as a bhfuil sí déanta.** — Freagair: Sea, spúnóg atá déanta as miotal. Coinnigh an fhoirm rud + ábhar ionas go bhfanfaidh an t-ainmniú ar an ábhar, ní ar ainm an ruda.

Difreáil

Ag teacht chun cinn	Ag forbairt	Inniúil
• Cuardach a dhéanamh in aice leis an múinteoir agus rogha a dhéanamh idir dhá rud a thairgtear dóibh: An adhmaid nó plaisteach é seo? • Má dhíríonn páiste méar ach nach labhraíonn sé, ainmnigh an t-ábhar dó agus tabhair cuireadh dó a cheann a sméideadh nó an focal a athrá i gcogair.	• Le linn babhta, spreag an dara focal mothaithe sula socraíonn siad ar ainm an ábhair. • Sa chomhroinnt, tacaigh le habairt ghearr iomlán: Tá mo bhloc déanta as adhmaid.	• I mbabhta, iarracht a dhéanamh níos mó ná ábhar amháin a ainmniú sula roghnaítear an rud is fearr leo don tráidire. • Sa chomhrá faoin tráidire, méar a dhíriú ar an dara cuid den seomra ranga (hanla, cóta, mála) agus a ábhar a ainmniú.

Nasc traschuraclaim

Naisc leis an teanga ó bhéal: an fhoirm iomlán Tá mo ____ déanta as ____ le linn na comhroinnte, agus taiscéaladh sa seomra ranga i stíl Aistear.